

Deyðir í varðhaldi

Mótmælisfundur í Suður Afrika.

Á skeltinum stendur: Raditsela og Mutsi doyðu í varðhaldi

At doyggja í varðhaldi, allarhelst orsakað av pínung ella ringari viðferð hefur ørkymlað Amnesty International í mong ár. Í tíðarbilinum januar 1981 til november 1985 er sagt frá minst 12 politiskum fangum, sum eru deyðir í varðhaldi hjá lögregluni.

Seinast í 1970 árunum eru fleiri fangar í Port Elizabeth økinum deyðir í varðhaldi hjá lögregluni, har ímillum svarti samvitsku-leiðarin Steve Biko, sum doyði í 1977. Leiðarin av avhoyringar-leiðini hjá lögregluni í Biko málinum varð tilnevndur lögregluovasti hjá trygdardeildini har um summarið 1985. Men í oktober 1985 strikaði Suðrafrikanska Ráðið fyrri Læknar og tannlæknar dr. Benjamin Tucker, sum var hægsti myndugleiki í málinum, av læknaist-anum vegna «ósømligan» atburð.

Neil Aggett

Neil Aggett, hvitur starvsmaður í einum øvrum handilsfelag, varð funnin hongdur í

trygdarfangarúmi sínum í februar 1982. Aurret van Heerden, ein annar trygdarfangi, váttaði at hava sæð Neil Aggett eina litla løtu fleiri ferðir í døgnum undan deyða hansara og at hava lagt til merkis, at sálarliga- og líkamliga steða hansara var versnað.

Neil Aggett hevði tvær ferðir klagad um, at hann var pindur, hann segði fyrri vist, at hann var álopin og útsettur fyrri elektrískt, «shock», og at hann varð forðaður í at fáa svøvn. Dómarin í rannsóknar-nevndini tók við frágreið-ingini frá lögregluni, sum noktaði fyrri at hava nýtt pínung, og gjørdi av, at Neil Aggett var ikki deyður orsakað av ringari viðferð í varðhaldinum.

Sipho Mutsi

Sipho Mutsi, ein 18 ára gamal leiðari í Ráðnum fyrri suðrafrikanskar studentar (COSAS), var ein av um leið 20 svørtum studentum, sum vórðu handtiknir 2. mai 1985. Handtøkan varð framd aftan á ein «boykott» í

einum skúla í svarta býar-partinum í Kutiwanong nærindis Odendaalsrus orsakað av vantandi ítrótt-aramboðum. Triggjar dagar seinni, tann 5. mai 1985 doyði Sipho Mutsi í varðhaldinum hjá lögregluni.

Samsvarandi einum framsøgumanni hjá lög-regluni fekk Sipho Mutsi krampa og datt á gólvið undir avhoyringini. Lík-ups-skurður varð gjørdur 9. mai. Deyðsorsøkin varð søgd at vera heilabløðing, og læknarnir, sum kannaðu líkið, søgdu seg eisini hava funnið merki eftir koyrlissløgum, og eisini var Sipho Mutsi skaddur í høvðinum, bringuni, rygginum og akslunum.

Ein av hinum, sum hevði sitið í varðhaldi saman við Sipho Mutsi, segði seg hava verið vitni til, at hann varð álopin av lögregluni, meðan hann lá á gólvinum báð bündin í handjörnum.

«Vit fóru inn á CID skrivstovurnar. Á skrivstovuni sá eg Sipho liggja á gólvinum bakbundnan í hondjörnum. Hann var vátur framman, og gólvið var vát. Ein hvitur, færligur lögreglu-maður spurdi Sipho, hvat tað var, ið hann vildi í landinum. Sipho svaraði «einki». So sparkaði lög-reglumaðurin hann í andlitið. Teir høvdu koyrt vatn á andlitið á honum, at hann skuldi koma fyrri seg aftur, og teir høvdu biðið hann seta seg upp. Teir góvu honum eisini vatn at drekka. Men aftan á at hann var sparkaður, lá hann stillur. Tá ið eg sá hann, hevði hann merkir á kjálkanum. Eisini vóru sjambok merkir á bringu hansara (Sjambok er ein gassi).

Tíðindi frá Amnesty International Suður Afrika kampagna

Ein svartur lögreglu-maður segði mær, meðan eg var á skrivstovuni «Um tú og Sipho vórðu dripnir, so vildi friður verið í býar-partinum».

Tann 17. mai kunn-gjórði ríkissákerin í The Orange Free State, at eingin fór at verða revs-aður í samband við deyða Sipho Mutsis, men ein kanning skuldi fara fram. Hon var fyriskipað at verða hildin tann 6. mai.

Andrias Raditsela

Andries Raditsela, limur í einum yrkisfelag, doyði tann 6. mai 1985 — tveir dagar aftan á at hann varð settur í varðhald av trygd-arherliðum. Hann doyði allarhelst av skaða í høvð-inum, sum fyrri vist varð sagt at stava frá álopi av lögregluni.

Andries Raditsela var álitismaður í Chemical Workers Industrial Union og limur í löggevandi ráðnum av samvirkandi fakfeløgum í Suðrafrika (Fosatu). Hann arbeiddi í Dunlop Industrial Products verksmiðjuni í Bononi, eystan fyrri Jo-hannesburg, var giftur og átti eitt barn. Sagt er frá, at hann varð handtikin um morgunin tann 4. mai 1985 í Tsakane, einum svørtum býarparti sunnan fyrri Benoni. Lögreglu-menn í eyðkennisbúna av-hoyrdu hann um ein bil, sum Fosatu hevði hýrað til hansara. Sum vitni søgdu frá, varð hann síðan álopin og ferdur burtur av trygdarliðum, sum vóru á varðhaldi í gøtunum í einum «hippo» (brynjaður mannskapsvagnur).

Andries Raditsela varð ferdur til ta lokalu fyri-sitingarskrivstovuna í Tsakane. Tá ið foreldur hansara sóu hann nakrar fáa timar seinni, lá hann uttan fyrri portrið, andlit hansara var trútnað, og hann fekk næstan ikki sagt eitt orð. Seinnapartin segði lögreglan teimum frá, at hann var álvarsliga sjúkur og var ferdur til eitt sjúkrahús har, og haðani var hann fluttur til Baragwanath sjúkrahúsið í Soweto. Dagin eftir eydn-aðist tað ikki foreldrum

hansara at finna hann á sjúkrahúsinum, og tað vóru bert nakrir vinir, ið at enda sóu hann, stutt áðrenn hann doyði seinna-partin tann 6. mai. Tann 8. mai varð kunngjørt, at lögreglan skuldi halda for-hoyr um deyða hansara. November mánaður kom at enda, men einki forhoyr varð nakrantíð hildið.

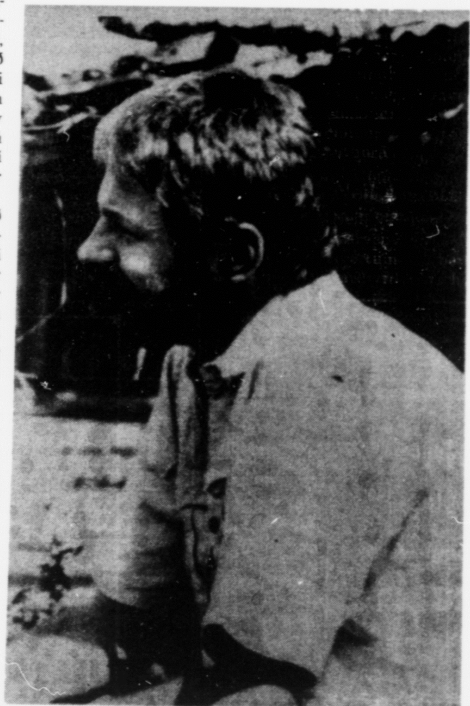
Í august og september 1985 varð sagt frá, at triggir ungir menn úr Ginsberg, einum litlum býarparti í Eystara Cape, vóru deyðir bert fáar tim-ar eftir, at teir vóru hand-tiknir. Tann yngsti av teimum, Georg Themba-lake, var bert 15 ára gamal. Allir triggir vóru limir í einum ungmannna felagsskapi, einari deild í UDF. Tann seinasti av hesum trimum, sum vórðu handtiknir, Mbuyisela Mbotya, handtikin tann 20. september 1985, doyði morgunin eftir. Tá ið lík-sýnið hevði verið, varð sagt frá, at hann var deyður av lesti í høvð-inum. Vegna familju hans-ara vátta lögfrøðingar, at eftir hvat ið lögreglan sigur, gjørdist hann sjúkur, eftir at hann varð handtikin, og lögreglan koyrði hann til eitt sjúkra-

hús í grannabýnum hjá East London. Familja hansara sigur fyrri vist, at hann varð «tveittur» uttan fyrri sjúkrahúsið av lögregluni, sum síðan ætl-aði sær at rýma, men vóru sæddir av sjúkrasystur.

Deyðir í varðhaldi í «The homelands»

Tann 24. september 1985 varð frágreiðing givin um, at Batandwa Ndondo, fyrrverandi virkin limur í Ráðnum fyrri studenta-felagsskapin á hægna há-skúlanum í Transkei (UNITRA), varð handtikin í heimi sínum í Cala, uml. 100 kilometr vestan fyrri Umtata av fyra monnum og einari kvinnu, øll í vanligum klæðum. Vitni søgdu seinni frá, at tey sóu hann flyggja úr einum vogni, bløðandi og rópandi um hjálp, og at tað varð skotið eftir honum av einum av monnunum. Alopsmenninir koyrdu hann til Cala sjúkrahúsið — har tað kom fram, at teir vóru lögreglumenn — og har hann doyði stutt eftir.

Tveir limir í Venda lög-reglutrygdarliðinum

Neil Aggett varð funnin hongdur í fangarúmi sín-um.

Tónleikarar til NORRØNU

— søkjast fyrri summarið 1986.

Áhugaðir biðast venda sær til

SMYRIL LINE

J. Broncksgøta 25
tlf. 159 00